

Inhoudsopgave:

Redactioneel, oproepen, aankondigingen	2
Het tolpoorten debat	3
Interview met de voorzitter	6
Agenda	8
Burgerinitiatief Zwarte Madonna	9
Zwerfjongeren in Den Haag	13
Column	14
Redactiestatuut	15

Redactioneel

Het is ons weer gelukt, en deze keer dan eindelijk door de drukker gedrukt op volledig hergebruikt papier: een nieuwe GroenLicht. In dit nummer houden we het thema luchtvervuiling nog even vast, met een stuk over de discussieavond over tolpoorten. Dit nummer is dubbel dubbeldik, er is dus ook nog plaats voor andere, minstens zo belangrijke, zaken, zoals het redactiestatuut. Helaas is de ruimte toch beperkt, mede omdat we al te kleine lettertypes voortaan willen vermijden. Overigens, de foto op de voorpagina toont de aanleg van de randstadrail.

Koen Martens

FYEG ZOEKT ONDERDAK BEZOEKENDE JONGEREN

De Federation of Young European Greens is bezig met een uitwisselingsproject voor Japanse jongeren. In augustus bezoeken zij Europa, en ze zullen ook een dag Den Haag aandoen, en wel op 24 augustus. Voor dit bezoek is de organisatie nog op zoek naar slaapplekken waar de tien jongeren tijdens hun verblijf in Den Haag kunnen overnachten. Het gaat om de nacht van 23 augustus en eventueel ook die van 24 augustus. Meer informatie, slaapplek beschikbaar? Neem contact op met Stef Jansen, stef.jansen@planet.nl, 06-40769456.

Koen Martens

DE AANVAL OP DE WELVAARTSSTAAT

Onder deze titel organiseert Attac Den Haag een interessante lezing over de gevolgen van het huidige kabinetsbeleid. Het gaat hier dan met name over het huidige sociale beleid in Nederland. De lezing wordt gegeven door de heer Raf Janssen, hij zal in ongeveer 45 minuten niet alleen vertellen wat de gevolgen zijn, maar ook welke alternatieven er mogelijk zijn (bijvoorbeeld de tegenbegrotingen van GroenLinks, Partij van de Arbeid en SP). Na een korte pauze is er vervolgens gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie. Attac is een internationale beweging die streeft naar een democratisch gecontroleerde economie die rechtvaardig en ecologisch duurzaam is. Zie voor details de agenda elders in deze uitgave.

Raad van Mantelzorgers zoekt leden

Mantelzorg is een vrij nieuwe term voor de zorg die je vrijwillig aan een (chronisch) zieke geeft. Dankzij de afbraak van ons sociale stelsel wordt er noodzakelijkerwijs steeds meer 'gemantelzorgd'. Sinds een jaar of twee zijn mantelzorgers zich aan het organiseren. In Den Haag is de Stichting Mantelzorg opgericht, die als adviesorgaan een Raad van Mantelzorgers heeft. Deze Raad zoekt (ex-)mantelzorgers, die mee willen doen aan het nadenken over en onder de aandacht brengen van (structurele) problemen. De Raad vergadert maandelijks, en bestaat op dit moment uit 7 leden.

Omdat mantelzorgers meestal ook te herkennen zijn aan hun overvolle agenda's, is het erg moeilijk om mensen te vinden die ook tijd kunnen vrijmaken voor belangenbehartiging. Ex-mantelzorgers zijn dan ook zeer welkom. Ken je iemand, of ben je iemand die langere tijd zorgt (of heeft gezorgd), en wil je opkomen voor deze groep?

Cathelijne Dommerholt

Colofon Dit is een uitgave van het bestuur en de fractie van GroenLinks afdeling Den Haag. De redactie is per e-mail te bereiken: groenlicht@sonologic.nl, per post: GroenLicht, Westeinde 58, 2512 HE Den Haag. Redactie: Koen Martens (hoofdredacteur), Patrick Scholtes, Machiel de Vries, Hugo Hooijkaas, Niek Langeweg. Aan dit nummer werkten ook mee: Cathelijne Dommerholt, Oscar Dijkhoff en Kosta Skliris. Kopij inleveren per email of post, voor de 15e van elke maand. De redactie behoudt zich het recht kopij te weigeren, te redigeren of in te korten. Voorgaande edities zijn te vinden op de website van GroenLinks Den Haag (<http://www.groenlinks.nl/denhaag>) onder GroenLicht.

MOBILITEIT IN DEN HAAG, HET TOLPOORTEN DEBAT

Het drukke autoverkeer in de Haagse binnenstad is een bron van verschillende problemen. De leefbaarheid voor de bewoners wordt aangetast door de uitlaatgassen en fijne metalen die de auto's uitstoten, voetgangers en fietsers worden blootgesteld aan het gevaar te worden aangereden, de vele geparkeerde auto's in de straten ontsieren de historische kern en het verkeer door de binnenstad loopt geregeld finaal vast, een probleem wat ook de ergernis van de automobilisten zelf wekt. Allemaal redenen om te kijken naar manieren om het autoverkeer in de stad terug te dringen en te reguleren.

GroenLinks Den Haag gaf eind november een voorzet voor het debat over de automobilititeit met de notitie 'Aange-naam verrast'. Het meest concrete en blikvangende idee daaruit zijn de tolpoorten. Toch gaat het debat over meer dan alleen die poortjes. De Haagse raadsfractie opende de gedachtenwisseling over mobiliteit en de autoluwe stad met de discussieavond op 3 februari in Concordia. Met het duidelijke doel om met andere partijen - fracties in de raad, maar vooral ook bewoners en maatschappelijke organisaties - tot positieve suggesties te komen om de stad letterlijk meer lucht te geven.

Na een inleiding van fractievoorzitter Bert van Alphen en de bijdrage van Niek Roozenburg is verder het Amsterdamse GroenLinks-raadslid Jeanine van Pinxteren uitgenodigd om de verkeerstoestand in de hoofdstad en de stellingname van haar fractie toe te lichten. In Amsterdam wordt al jaren een stringent parkeerbeleid gevoerd, met name door de inzet van de vroegere GroenLinks-wethouder

Frank Köhler. Inwoners van de stad hebben per referendum gekozen voor een meer autoluwe binnenstad. Die is daardoor sindsdien beter bereikbaar geworden.

De discussie over tolpoorten is het afgelopen jaar heropend, niet door GroenLinks, maar door Amsterdam Anders/de Groenen, het initiatief is afgewezen door het gemeentebestuur en ook door GroenLinks. Argument: grootste problemen doen zich voor op de ring rond de stad, tolpoorten helpen daartegen niet, bovendien is dat een rijksweg waarover de gemeente niets te zeggen heeft. Op termijn zal, alleen vanwege het vastlopende verkeer, de discussie over tolpoorten of -zones ook in Amsterdam zeker terugkomen.

Oscar Dijkhoff geeft als GroenLinks-lid van Provinciale Staten de kijk van zijn fractie op mobiliteit in Zuid-Holland. De discussie in de provincie hangt altijd samen met het Rijk (snelwegen) of met gemeenten (provinciale wegen). GroenLinks pleit in de provincie meestal tegen aanleg van nog meer wegen, of voor aanpassing waardoor ze het minst te

zien, horen en ruiken zijn. Verder verdedigt de fractie behoud van OV, in het bijzonder de streekbus in de avonden, en dat met name uit sociale overwegingen: ouderen en jongeren in dorpen zijn anders al gauw van de buitenwereld afgesneden. GroenLinks Zuid-Holland is voorstander van systemen van gratis openbaar vervoer en experimenten daarmee, zoals de proef met spitsbussen tussen Leiden en Den Haag, die heel 2004 heeft geduurd. De proef is uiteindelijk weer beëindigd. GL wil juist systemen van gesubsidieerd openbaar vervoer blijven onderzoeken. Bij verkeer en vervoer moet je zeker over de stadsgrenzen kijken, van het dagelijkse Haagse verkeer is 70 procent interlokaal/regionaal. Provinciale wegen zijn vaak sluiproutes voor automobilisten op de snelweg. Files verergeren dit en de invoering van tolheffing op de snelweg zou ook bepaald niet helpen. GroenLinks pleit wel voor een 'sluipers'-tolheffing, 'met name om het sluipverkeer te ontmoedigen en niet zozeer om inkomsten binnen te halen.

Voor Niek Roozenburg kan

deze discussieavond een bijdrage leveren aan vier zaken: het Haags Verkeersplan dat momenteel in de raad aan de orde is, de discussie over Noordwestelijke Hoofdroute en het Trekvliet-tracé, waarvan maar de vraag is of we die wel willen, het Plan van Aanpak Luchtkwaliteit (dit is tot nog toe nogal in algemeenheden blijven hangen) en tenslotte ook als aanzet voor het verkiezingsprogramma van GroenLinks (gemeenteraad 2006).

Het voorstel van de tolpoorten rond de binnenstad moet, zoals gezegd, vooral worden gezien in de bredere context van het terugdringen van de automobiliteit. De strategie op het gebied van mobiliteit heeft GroenLinks samengevat in een acht-punten plan (zie kader). GroenLinks neigt bij invoering van een tolpoortenstelsel naar het zogenaamde fasttrak-systeem, omdat het het makkelijkst te verrekenen is en tegelijk de privacy van weggebruikers niet aantast. De discussie zou wat Niek betreft moeten gaan over de vraag of dit systeem wenselijk is en een wezenlijke bijdrage levert aan mobiliteitsproblemen.

Wat de tolpoorten zelf betreft dreigt het plan vooral in de media nogal snel te ontaarden in details: waar komen die poortjes precies? Hoeveel zijn het er nou en kan je ze niet op een of andere manier ontduiken. Even dreigt de

discussie in Concordia ook deze kant op te gaan, wanneer Bert Kreemers van de bewonersorganisatie Willemspark er op wijst dat deze buurt rond de Laan Copes van Cattenburg met tolpoortjes weinig opschiet. De parkeeroverlast van de stadswijken net buiten de

binnenring zal alleen maar toenemen. Heleen Wagenaar spreekt namens de bewoners van de Veerkades, zoals bekend de meest door fijn stof en metaal getergde route door de binnenstad. Zij is erg vóór de tolpoorten, om het autogebruik in de stad te ontmoedigen. Het door-

HET ACHT PUNTEN PLAN MOBILITEIT

1. **uitbreiding OV** (randstadrail, bestaand net, meer trams, schonere bussen);
2. **stimulering fietsgebruik** (stedelijk en regionaal fietsnet Delft/Zoetermeer/Leiden, ondersteuning van voorzieningen voor fietsers, zoals stallingen);
3. **transferia** (Forepark, Leyenburg auto <-> Randstadrail, Binckhorst voor de transportsector als overlaadplaats van vrachtwagens naar centrum);
4. **vervoersmanagement** (dit is het bevorderen van alternatief woon-werkverkeer van werknemers door de gemeente, provincie, rijk en bedrijven/(semi-)overheidsinstellingen);
5. **Ruimtelijke Ordening** (in de planvorming rekening houden met en afstemmen op mobiliteit);
6. **langzame auto's gaan altijd sneller** ('LAGAS', snelheidsbeperking door het bevorderen van met name 30 km-zones in woonwijken en 70/80 km-zones op snelwegen, dit kan zowel de doorstroming bevorderen als de verkeersveiligheid);
7. **parkeerbeleid** (dit is in Amsterdam zeer effectief gebleken, is essentieel voor een goede uitwerking van tolpoorten plan);
8. **Prijsmechanisme/rekeningrijden** (een Rijksaangelegenheid, op lokaal niveau kun je alleen maatregelen nemen om het gebruik van wegen en straten in de stad te keren).

Dit beginselplan wordt momenteel door de fractie verder uitgewerkt, en zal de basis vormen voor een discussienota die eerdags gepubliceerd zal worden. Aangetekend wordt dat een belangrijk onderdeel van het plan ook is dat er wordt geluisterd naar de stad, waar inwoners dagelijks deelnemen aan of geconfronteerd worden met de gevolgen van het verkeer.

gaande verkeer is voor de Veerkade-bewoners het grootste probleem. Hiermee is geenszins gezegd dat hun argumenten niet belangrijk zijn. Er moet goed nagedacht worden over de plaatsing van tolpoortjes en de gevolgen voor andere delen van de stad, voorkomen moet worden dat groepen burgers tegenover elkaar komen te staan. Voorlopig gaat het echter om de hoofdlijnen, GroenLinks heeft zelf ook nog geen definitief besluit over een voorstel aangaande de poortjes genomen.

Naast de inleidende sprekers zijn er in de bovenzaal van Concordia veel mensen, die van uiteenlopende invalshoeken hun bijdrage aan het mobiliteitsdebat leveren. Rik Zakee van Milieudefensie plaatst een kanttekening bij het streven naar vlotte doorstroming van het verkeer, wat ook een effect van de tolpoortjes kan zijn. Minder verkeersvolume is niet altijd goed voor minder slachtoffers, snel door kunnen rijden is vaak gevaarlijker en levert meer ongelukken op. De milieubeweging moet daarom vooral het hardrijden bestrijden.

Tobias Dander zit voor D66 in het algemeen bestuur van het stadsgewest Haaglanden. Hij geeft enkele overwegingen mee in de tolpoortendiscussie. Definieer allereerst het probleem dat je wilt aanpakken: gaat het vooral om de verkeers- of de parkeerdruk, binnen dan

wel buiten de ring. Maak verder een kosten/batenafweging en geef een bestemming voor een batig saldo. Voor de hand ligt dit te investeren in verkeersveiligheid of OV. Henk Heijkers en Hans Ouwejan zijn van de werkgroep Burgerinitiatief 'Duurzame mobiliteit in Den Haag met als speerpunt gratis OV'. Zij willen dat het college een plan van aanpak opstelt voor gratis openbaar vervoer. Dat kost circa €0,60 per burger per dag en levert een leefbare stad op. Streefjaar uiterlijk 2008. Lijsten voor ondertekening van het burgerinitiatief worden na afloop verspreid.

Tobias Dander merkt verder op dat Den Haag geen Londen of Amsterdam is: de stad is niet de meest aantrekkelijke en een nadeel van het 'afsluiten' van je binnenstad met tolpoorten kan zijn dat je toeristen en ondernemers afschrikt. Daan Goedhart van de Fietzersbond vult aan dat er ten onrechte bij winkeliers het beeld leeft dat klanten met de auto moeten komen om een goede omzet te verzekeren. Er is onderzoek waaruit blijkt dat juist de fietsers voor veel omzet zorgen (meer nog dan de automobilisten). Weliswaar kan er meer koopwaar in de achterbak van een auto, maar voor fietsers is de drempel lager (geen parkeerproblemen) en zij komen regelmatig bij een winkel.

Uit het publiek oppert een mevrouw (wiens naam wij

zo gauw niet meekregen) een plan waardoor er in het algemeen minder woon-werkverkeer op de weg komt: een carpoolproject op basis van postcodegebieden. Mensen zouden via internet combinaties kunnen vormen als ze in hetzelfde postcodegebied wonen en werken. Ze heeft dit idee eerder ook bij de ANWB gemeld, maar die heeft er niets mee gedaan.

Henk Heijkers vindt echter dat er een mobiliteitsverandering moet komen waardoor er een taboe komt op automobilititeit, vergelijkbaar met het niet-roken van de laatste jaren. Er bestaan volgens hem bedrijven waar er erg negatief tegenaan wordt gekeken als iemand met de auto naar het werk komt. Dat idee zou zich verder moeten verspreiden.

Tom Pitstra vertolkt vanavond het standpunt van het Haags Milieu Centrum: we moeten ons niet fixeren op de tolpoortjes. Doorbreek het centraal stellen van de automobilititeit, dat kan ook door een autoluwe binnenstad en transferia. Tolpoorten zijn in de eerste plaats filebestrijderssystemen, het idee dat je overal met je auto moet kunnen komen en moet kunnen parkeren wordt er niet door bestreden. Den Haag is de enige stad waar momenteel een overschot aan parkeerplaatsen bestaat! Volgens PvdA-raadslid Koen Baart maken de plannen voor een autoluwe stad, hoe sympathiek ook, nu weinig kans gezien

de samenstelling van de raad en met name het huidige 'rechtse college' (waar zijn PvdA ook deel van uitmaakt). Baart pleit ervoor zich sterk te maken dat het afremmen van de automobiliteit terugkomt in de programma's voor de raadverkiezingen van maart komend jaar.

De tolpoorten kunnen vooral werken tegen congestie, en de spreiding van het verkeer stimuleren. Dat kan met name door de maatregel te beperken tot spitsuren. Anton Hakemulder vraagt zich in dit licht af waar de voorkeur voor tolpoortjes vandaan komt, aangezien deze de luchtvervuiling al-

leen meer over de dag zal spreiden. Bovendien worden mensen op kosten gegaagd die wel degelijk met een gegronde reden de auto gebruiken, zoals ouderen en familie die hen wil opzoeken. Het tolpoortjesplan heeft niet alleen tot doel de luchtkwaliteit te verbeteren, maar ook de verkeersoverlast en onveiligheid door auto's terug te dringen, aldus Niek Roozenburg. Het plan voorziet in een doelgroepenbeleid, zodat voor ouderen, mantelzorgers, en zo voort ontheffingen kunnen worden geregeld. In Amsterdam bestaan bijvoorbeeld kraskaarten waarmee mantelzorgers

ontheffingen kunnen krijgen.

De discussie wordt rond half tien in de zaal boven gestaakt en beneden informeel voortgezet. Als het debat één ding duidelijk maakt is dat er in bredere kring de noodzaak wordt gevoeld om maatregelen te nemen tegen de belasting door autoverkeer in de Haagse binnenstad. Niet iedereen is er evenzeer van overtuigd dat tolpoortjes het meest geëigende instrument is. Maar dat er iets moet gebeuren is zeker. GroenLinks zal zich hier de komende tijd dan ook hard voor maken.

Hugo Hooijkaas

INTERVIEW MET DE VOORZITTER: ANNA MARIA ANDRIOL

Vier maanden geleden is het nieuwe bestuur aangetreden, onder het voorzitterschap van Anna Maria Andriol. De leden die een van de activiteiten hebben bezocht die GroenLinks Den Haag in de tussentijd heeft georganiseerd hebben al kennis met haar kunnen maken. Om de andere leden ook de kans te geven de nieuwe voorzitter te leren kennen, had de redactie een interview met Anna Maria.

Ik ontmoet Anna Maria in haar atelierwoning niet ver van het Westeinde ziekenhuis, alwaar zij tussen een divers gezelschap woont: een kunstenaar, een aantal muzikanten maar ook

een it-er vormen haar bureau. Bij het binnenkomen wordt ik al gewezen op één van de dingen waar ze een sterke mening over heeft: het gebrek aan stedenbouwkundige planning in Den Haag. Haar woning wordt omringd door al jaren braakliggend terrein, met aan de andere kant van het tramspoor het project 'de verademing'. De verademing doet nog het meest denken aan een openlucht gevangenis, dit door al het hekwerk. De 'transparante bomen' geven het troosteloze veldje wat door moet gaan

voor park een deprimerende uitstraling.

Er is echter meer aan de hand met de stedenbouwkundige planning in Den Haag aldus Anna Maria. Er wordt niet nagedacht over schoonheid enerzijds en functionaliteit anderzijds, er wordt geen rekening gehouden met de leefstijl van de bewoners. Dit uit zich in wijken waar woningen als kippenhokken op elkaar worden gestapeld, waar bewoners "de ondertiteling bij de overburen kunnen lezen".

Terug naar de persoon Anna Maria Andriol. Gebo-

ren in Sneek in '54, dochter van migranten. Haar ouders hebben hun roots in de mediterrane. Al vroeg trok ze echter naar het westen van Nederland, alwaar ze in Amsterdam geschiedenis studeerde aan de vrij universiteit. Haar interesse ging in het bijzonder uit naar dekolonisatieprocessen en hoe mensen in groepen reageren. Geschiedenis is voor Anna Maria een betere manier om dit laatste te bestuderen dan bijvoorbeeld sociologie, omdat de geschiedenis beter kan kaderen en sowieso een "warmer vak" is. Anna Maria leest graag, uitsluitend non-fictie. Analyses van maatschappelijke problemen of tendensen, reis verslagen en vooral ook kookboeken.

In voorgaande jaren ('94 tot '02) was zij voorzitter van SAM, de Stedelijke Adviesraad Multiculturele Stad, een onafhankelijk adviesorgaan voor de gemeente Den Haag. Multi-cultureel beleid is duidelijk haar ding, ze werkt aan de Haagse Hogeschool waar ze het hogeschoolbrede diversiteitsbeleid in haar portefeuille heeft.

Hier hebben we gelijk een onderwerp te pakken waar Anna Maria vol overgave over kan vertellen. Ze signaleert een trend in onze samenleving waar bepaalde groepen leerlingen buiten de boot dreigen te vallen wat betreft het hoger onderwijs. Het gaat hier met name om leerlingen van allochtone afkomst,

hoewel het woord allochtoon haar niet lekker zit. Ook al merkt ze soms dat jongeren het als een geuzen-naam gebruiken, de connotatie is toch negatief. Hoe dan ook, deze groepen leerlingen blijken niet tot de hoogste klassen van de HAVO, VWO door te dringen. Onder andere komt dit volgens Anna Maria door de omgeving waarin de leerling verkeert, en het verwachtingspatroon van het onderwijs. In dit licht haalt ze een citaat aan uit een vakblad voor het onderwijs, waarin (terloops) vermeld wordt dat de ambities van marokkaanse meisjes maar moeten worden getemperd omdat ze toch gaan trouwen en dan niets meer aan hun opleiding hebben. Een ander probleem dat hieraan ten grondslag ligt is het gesloten karakter van ons onderwijssysteem, waarin het doorstromen naar hogere onderwijstypen niet makkelijk is.

Overigens is Anna Maria niet het type dat zich irriteert aan dingen die mis gaan. In plaats daarvan zegt ze "hier moeten we wat mee doen!". De inbreng van elk individu telt in deze, zegt ze, elk initiatief draagt bij. "Daar kan ik toch niets aan veranderen" is een uitspraak waar je bij haar niet mee aan hoeft te komen.

Tot een paar jaar geleden was ze lid van de Partij van de Arbeid, maar ze kon hier haar draai niet vinden. Dit had vooral te maken met de partijcultuur maar ook bepaalde uitgangspun-

ten stonden haar tegen. Voor GroenLinks is ze een grote aanwinst, gezien haar bestuurlijke ervaring en grote netwerk in de stad. Ook voor Anna Maria is GroenLinks een geschikte partij, omdat de partij ook vraagtekens zet bij de hufferigheid die politici de laatste tijd onder het mom van vrijheid van meningsuiting ten toon spreiden. Ze voelt zich erg thuis bij het links progressief denken van GroenLinks.

Wat vindt Anna Maria belangrijk in Den Haag, waar moet GroenLinks zich actief mee bezighouden? Al genoemd is het gebrek aan stedenbouwkundige visie. Ook het leefmilieu is voor Anna Maria belangrijk, ze is dan ook groot voorstander van het plan de Amsterdamse Veerkade weer open te graven en de oude gracht in eer te herstellen. We meten van alles in Den Haag, maar er gebeurt niets mee. Ook het openbaar vervoer moet beter in Den Haag wat Anna Maria betreft, zo moeten de verschillende lijnen beter op elkaar aansluiten en moet de veiligheid van de tram-tunnel goed in de gaten worden gehouden.

Daarnaast is het slecht gesteld met culturele activiteiten in Den Haag. Cultuur "met een grote K" is er wel degelijk in onze stad, maar het ontbreekt aan de kleinschalige initiatieven, wat dit betreft is Den Haag een "slaapstad". Zo wordt de subsidie van Zcala, waar plaats is gemaakt voor jonge en nieuwe culturele activitei-

ten, teruggeschroefd met het argument dat het niet loopt. Hier zou de lokale overheid juist moeten kijken wat er mis is gegaan, in plaats van dergelijke initiatieven de kop in te drukken. De lokale overheid moet dit soort kleinschaligheid juist stimuleren door te faciliteren.

Natuurlijk is het niet alleen kommer en kwel in Den Haag. Wanneer ik vraag naar de positieve dingen in Den Haag, is het eerste wat ze roept "de zee!". Daarnaast is ze dol op de haagse markt, "daar ligt het kookboek gewoon op straat". Ze is een echt stadsmens, en houdt dus van de mensen en de beweging die ook in Den Haag te vinden zijn.

We kijken uit het keukenraam, en zien in de verte de Juliana kerk staan. Dit brengt ons op het onderwerp godsdienst. Religie moet je buiten de politiek houden, zegt Anna Maria, maar intussen beseft ze wel dat dit moeilijk is. Religie zit vaak diep in de persoon van de mensen. Religie mag best als leidraad dienen, als inspiratiebron, maar het mag nooit een absolutisme worden. Het is niet goed als mensen hun godsdienst als enige juiste zien, en mensen met een andere mening hierdoor als minderwaardig gaan zien.

Het was een prettig gesprek, waarin Anna Maria vol enthousiasme vertelde over de dingen die haar bezig houden, meer dan er

plaats is in dit blad. Duidelijk is dat Anna Maria een krachtige voorzitter is voor onze partij. Samen met de rest van het bestuur belooft dit heel wat voor de komende twee jaar GroenLinks Den Haag. In volgende edities zullen we overigens de rest van het bestuur ook aan het woord laten, maar de beste manier om Anna Maria en de rest te leren kennen is natuurlijk aanwezig te zijn bij de activiteiten die zij organiseren.

Koen Martens

AGENDA

4 Maart, 13.00

Waterconferentie

Naar een groen waterbeleid in Zuid-Holland, georganiseerd door de provinciale afdelingen van D66, Groen Links, PvdA en SP in samenwerking met de Zuid-Hollandse Milieufederatie een conferentie over groen waterbeleid in de provincie Zuid-Holland in het provinciehuis in Den Haag, Zuidhollandplein.

9 Maart, 20.00 (DATUM GEWIJZIGD!)

Algemene Leden Vergadering GroenLinks Den Haag

De stukken voor deze ALV worden apart toegezonden. De plaats is (als vanouds) Willems Buuren, Noordeinde 10b (boven modezaak Edcetera).

11 Maart, 20.00

Een grondwet voor iedereen?

Discussieavond georganiseerd door keer het tij over de Europese grondwet. Wijk

en dienstencentrum de Kronkel, Westeinde 425.

17 Maart, 19.30

De aanval op de welvaartsstaat

Zie ook aankondiging elders in deze uitgave. Lokatie: De Regenvalk, Weimarstraat 69.

19 Maart, 10.30

Landelijk partijcongres

In het nieuwe Luxortheater in Rotterdam. Zie voor meer informatie GroenLinks magazine of <http://www.groenlinks.nl/>.

Bestuursvergaderingen: 9 maart, informatie: swphemp@xs4all.nl. Jk

Fractieoverleg: iedere maandag, informatie: groenlinks@denhaag.nl, telefoon 3533729.

Stamkroeg: iedere laatste vrijdag van de maand in cafe Rootz aan de Grote Markt (deze maand 25 maart)

Burgerinitiatief Zwarte Madonna

Tot nu toe is in Den Haag drie keer een burgerinitiatief ingediend: een jeugdhonk in Leidschenveen, een Haags Popmuseum en het Burgerinitiatief Zwarte Madonna. De redactie van GroenLicht vroeg mij om vanuit mijn ervaring als een van de indieners van het laatstgenoemde initiatief een artikel te schrijven over het burgerinitiatiefrecht in Den Haag. Daaraan geef ik uiteraard graag gehoor. Na een korte algemene uitleg van het burgerinitiatiefrecht zal ik ingaan op het Wijnhavenproject en dan op het Burgerinitiatief Zwarte Madonna zelf.

Burgerinitiatiefrecht

Het burgerinitiatiefrecht biedt burgers de mogelijkheid om, ondersteund door ingezamelde handtekeningen, zaken die zij belangrijk vinden in de vorm van een voorstel op de politieke agenda te zetten. Burgers kunnen op die manier de door hen gekozen volksvertegenwoordigers verplichten een onderwerp te bespreken dat anders onbesproken zou blijven.

Burgerinitiatiefrecht is in Nederland een vrij nieuwe vorm van (directe) democratie. Tal van overheden hebben het de afgelopen jaren in een verordening verankerd. Zowel voor burgers als voor politici is het allemaal nog wel een beetje wennen. Politici tasten nog af wat hun eigen rol is ten opzichte van burgerinitiatieven en wat voor onderwerpen burgers aan zullen dragen; kortom hoe een en ander in de praktijk uitwerkt. Zij zijn uiteraard afhankelijk van burgers die ook daadwerkelijk van het initiatiefrecht gebruik maken. Dat gebeurt nog mondjesmaat. Burgers zijn nog weinig bekend met de mogelijkheden van het burgerinitiatiefrecht, veel minder in ieder geval dan met bijvoorbeeld het kiesrecht, het inspreekrecht en het recht van bezwaar en beroep.

In Den Haag geldt sinds 1 februari 2003 de Verordening Burgerinitiatief. Deze verordening stelt een aantal eisen aan burgerinitiatieven. Als daaraan niet wordt voldaan kan de gemeenteraad een burgerinitiatief onontvankelijk verklaren en hoeft zij het niet in behandeling te nemen. Hoe dat kan uitpakken blijkt wel uit de manier waarop de gemeenteraad met het Burgerinitiatief Zwarte Madonna omging.

Het Wijnhavenproject

Op voorstel van de toen net afgetreden PvdA-wethouder Noordanus nam de gemeenteraad op 25 januari 2001, toen de economische bomen nog tot in de hemel reikten, in weerwil van de gehele oppositie het besluit om plannen te ontwikkelen voor de sloop van het woongebouw de Zwarte Madonna vlakbij het Haagse Centraal Station. De gemeenteraad besloot dat het goed zou zijn voor de stad om op die plek een prestigieus plan te ontwikkelen met nieuwe kantoortorens voor de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken. Een locatieonderzoek van nog geen half A4-tje per locatie moest aantonen dat een alternatief niet mogelijk was en dat de sloop van de Zwarte Madonna zoals PvdA-woordvoerder Jan Schuller het noemt 'onvermijdelijk' was. Aangevuld met winkels, restaurants en een hotel zou het plan een impuls geven aan de ontwikkeling van de Turfmarkt-route die van het Centraal Station naar het Spuiplein loopt.

Dit voornemen van de gemeenteraad leidde tot een breed verzet in de stad, niet alleen vanuit de bewoners van de 336 woningen in de Zwarte Madonna, maar vanuit alle lagen van de bevolking. Het plan, dat de naam Wijnhavenproject kreeg, zou een jarenlange bouwput opleveren, drie gebouwen in uitstekende bouwkundige staat vernietigen, de belofte breken van de gemeente aan de bewoners dat zij na jarenlange overlast van bouwactiviteiten in een mooi stukje Den Haag zouden wonen, sociale woningen (de helft van de woningen in de Zwarte Madonna) uit het centrum van de stad verdrijven, historische stadsgezichten aantasten en bovendien bakken met pu-

bliek geld kosten. Uit verschillende polls bleek dat ruim driekwart van de Hagenaars tegen was. Toch zette de gemeente, althans de fracties van PvdA, CDA en VVD het plan door.

Medio 2001 werd een en ander uitgewerkt in een stedenbouwkundig plan van de New Yorkse architect Richard Meier die ook het stadhuis ontwierp. Nadat dit met afschuw was ontvangen door de stad haastte wethouder Hilhorst zich om het slechts een stedenbouwkundige studie te noemen waarop het stedenbouwkundige plan gebaseerd zou worden. Het uiteindelijke stedenbouwkundige plan dat de gemeenteraad stelde de raad uiteindelijk pas vast op 26 september 2002 en moest dienen als basis voor het bestemmingsplan. Dit stedenbouwkundige plan leek weinig op het plan van Meier, maar de sloop van drie bouwkundig goede gebouwen, de aantasting van historische stadsgezichten en de bouw van torenhoge prestigieuze kantoren voor ambtenaren zaten er nog steeds in. Met leugenachtige montagefoto's probeerde Hilhorst de aantasting van het historische stadsgezichten nog wat te verdoezelen. Toen hij daarmee tegen de lamp liep liet de gemeenteraad hem het vege politieke lijf redden met een onzinnig onderzoek van KPMG (onzinnig duur ook trouwens).

De fracties van PvdA, CDA en VVD hadden ondertussen hun hakken metersdiep in het zand staan. Voor inhoudelijke discussie op basis van argumenten was daardoor geen ruimte meer. Een alternatief stedenbouwkundig plan van de gezamenlijke oppositie werd in de raadsvergadering van 26 september 2002 dan ook zonder veel omhaal van tafel geveegd, zoals eerder ook al gebeurde met allerlei andere alternatieven die door een veelheid aan betrokken Hagenaars werden aangedragen.

Op 11 december 2003 stelde de gemeenteraad uiteindelijk het bestemmingsplan Wijnhavenkwartier vast. Er was toen totaal geen sprake meer van een afweging van inhoudelijke argumenten over het nut en de noodzaak van het Wijnhavenproject. Dat de economie intussen

stagneerde en er vanuit het Rijk forse bezuinigingen werden doorgevoerd was voor de collegepartijen geen reden om de uitgave van honderden miljoenen euro's aan luxe kantoren voor de ministeries, ten koste van goede betaalbare woningen, te heroverwegen. Dat de kantorenmarkt intussen was ingestort en dat de krapte op de woningmarkt schrikbarend was toegenomen werd vrolijk genegeerd. Het debat naar aanleiding van het bestemmingsplan ging nog slechts over de vraag of ondernemers aan de Turfmarkt schadeloos zouden moeten worden gesteld voor de inkomstenderving die zij door de jarenlange bouwput zouden lijden. Een meerderheid van de gemeenteraad vond van niet.

Burgerinitiatief Zwarte Madonna

In de strijd om de Zwarte Madonna, die zich intussen had verplaatst van raadszaal naar rechtszaal, ontstond in september 2004 het idee om een initiatief in te dienen over de Zwarte Madonna. Nu de politiek haar ogen en oren voor de stad had gesloten zou dat een uitstekende mogelijkheid zijn om nog eens zeer duidelijk te maken dat de stad niet op het megalomane Wijnhavenproject zat te wachten. Een uitstekende mogelijkheid ook om de gemeenteraad een alternatief te bieden tegenover de zogenaamd onvermijdelijke sloop van de Zwarte Madonna en een uitweg uit de inmiddels achterhaalde koers die zij bijna vier jaar geleden hadden ingezet onder leiding van wethouder Noordanus.

Het Burgerinitiatief Zwarte Madonna stelt voor om de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken te renoveren in plaats van te slopen en daarbij gebruik te maken van tijdelijke huisvesting voor de ambtenaren in de vele leegstande vierkante meters kantooruimte direct achter het Centraal Station. Het burgerinitiatief haakt daarmee in op nieuwe ontwikkelingen in de kantorenmarkt, in de woningmarkt en op de renovatie van het ministerie van Financiën. Financiën dateert uit dezelfde tijd als Justitie en Binnenlandse Zaken maar kiest voor renovatie in plaats van sloop op een wijze

die in de discussie over het Wijnhavenproject als onmogelijk werd aangeduid (te duur) om zo de ongeloofwaardige 'onvermijdelijkheid' van de sloop van de Zwarte Madonna te kunnen blijven beargumenteren.

Het balletje kwam aan het rollen toen Derek van der Stigchel, een bekende Haagse ondernemer, Niek Heering en mij, beiden bewoners van de Zwarte Madonna en actievoerders van het eerste uur, benaderde met het idee om handtekeningen voor de Zwarte Madonna te verzamelen.

Wij discussieerden eerst uitgebreid met elkaar of we nu een handtekeningenactie zouden organiseren of toch een heus burgerinitiatief. Een handtekeningenactie heeft als voordeel dat je niet aan allerlei voorwaarden bent gebonden, bijvoorbeeld dat je ook handtekeningen kunt verzamelen van niet Hagenaars en digitale handtekeningen via internet, dat je geen inschatting hoeft te maken van de financiële consequenties, dat je geen gebruik hoeft te maken van door de gemeente voorgeschreven formulieren etc. Daar staat tegenover dat een burgerinitiatief natuurlijk een veel sterkere juridische en politieke betekenis heeft. Bestudering van de Verordening Burgerinitiatief leerde ons dat er uitzonderingsregels waren voor onderwerpen waarover een burgerinitiatief mag gaan. Wij kwamen echter tot de conclusie dat wij ons voorstel binnen die regels zouden kunnen formuleren. Dus gingen we aan de slag met het maken van een tekst voor ons voorstel en zette we een website waar men informatie kon bekijken en het handtekeningenformulier downloaden.

Het verzamelen van de handtekeningen verliep voorspoedig. Op iedere drukke plek in Den Haag bleken talloze Hagenaars bereid om te tekenen. Rijk, arm, jong, oud, hoofddoekje, kleurspoelinkje, tatoeage, stropdas, mantelpakje en snor; de weerstand tegen de sloop van de Zwarte Madonna bleek zich nog altijd uit te strekken tot in alle lagen van de bevolking – ook tot de achterbannen van PvdA, CDA en VVD. Zelfs velen van buiten Den

Haag wilden graag tekenen, maar dat stond de Verordening Burgerinitiatief helaas niet toe. Er kwamen vele telefoontjes en e-mailtjes binnen van mensen die op hun werk, in hun vriendenkring of in hun buurt handtekeningen wilden verzamelen en velen gingen spontaan de straat op. Al gauw stroomden de ingevulde formulieren binnen.

We hadden 2500 handtekeningen nodig. Na een maand of twee hadden we er ruim 3000. Na een grondige inspectie door onszelf bleven er daar uiteindelijk 2825 van over. Die grondige inspectie was wel nodig, want hoe flauw ook, de initiatiefnemers van het Haags Popmuseum werden eerder onverbiddelijk terechtgevoerd toen 10% van hun handtekeningen niet bleek te kloppen. Gelukkig wisten zij dit later te herstellen en werd hun initiatief na de nodige bureaucratisch escapades alsnog in behandeling genomen. Onze ervaring was ook dat ongeveer 10% van de handtekeningen niet voldeed (geen geboortedatum, onleesbaar, niet bestaand adres, geen Hagenaar, etc.), maar - zo merkten wij - dat had ook veel te maken met het wel heel erg onoverzichtelijke en priegelige handtekeningenformulier dat de gemeente voorschreef. Onze klacht daarover leidde tot een nieuw en beter formulier dat het handtekeningen verzamelen voor toekomstige burgerinitiatieven flink zal vereenvoudigen. Dat hebben we dus in ieder geval wel weten te bereiken.

Wat we niet wisten te bereiken was dat de gemeenteraad ons voorstel serieus behandelde. Wij overhandigden het aan burgemeester Deetman op 16 december 2004 bij aanvang van de gemeenteraadsvergadering. Niet lang daarna ontvingen wij zijn advies aan de gemeenteraad om het burgerinitiatief niet in behandeling te nemen. Een van de regeltjes in de Verordening Burgerinitiatief stelt dat je geen burgerinitiatief mag indienen over een onderwerp waarover minder dan twee jaar geleden door de gemeenteraad is besloten. Een ander regeltje is dat je geen burgerinitiatief mag indienen over een onderwerp waartegen bezwaar mogelijk is

of is geweest. Deetman verwijst naar de behandeling van het bestemmingsplan Wijnhavenkwartier in ... 2003, hij stelt het onderwerp van het burgerinitiatief daaraan gelijk. Over het bestemmingsplan is inderdaad minder dan twee jaar geleden besloten en er was inderdaad bezwaar tegen mogelijk. Dat zal ik niet ontkennen.

Toch vind ik Deetmans opstelling onterecht. De kern van mijn bezwaar is dat hij redeneert vanuit een verkeerde interpretatie van wat het onderwerp is van het Burgerinitiatief Zwarte Madonna. Het burgerinitiatief is in de kern een voorstel om een nieuw stedenbouwkundig plan te maken. Dat is iets heel anders dan het vaststellen van een bestemmingsplan. Het bestemmingsplan Wijnhavenkwartier was slechts een uitwerking van het veel eerder vastgestelde stedenbouwkundige plan. Zoals ik eerder aangaf werd het vastgesteld zonder noemenswaardige inhoudelijke discussie.

Het stedenbouwkundige plan, dat wel zou kunnen worden gezien als hetzelfde onderwerp, was wel meer dan twee jaar oud en daar was geen bezwaar tegen mogelijk. De conclusie moet dus zijn dat het Burgerinitiatief Zwarte Madonna wel degelijk voldoet aan de verordening. Met zo een ruime interpretatie van wanneer iets hetzelfde onderwerp is als Deetman hanteert kan de gemeenteraad anders elk onwelgevallig burgerinitiatief afwijzen onder verwijzing naar de jaarlijks vast te stellen begroting waarin immers op een zekere manier alle onderwerpen wel aan bod komen. Het burgerinitiatiefrecht zou dan een wassen neus zijn en dat kan natuurlijk niet.

Op 20 januari 2005 moest de gemeenteraad beslissen of zij het Burgerinitiatief Zwarte Madonna nu wel of niet in

behandeling zou nemen. Ik heb het bovenstaande toen als inspreker zorgvuldig uiteengezet. Ook heb ik de gemeenteraad voorgehouden dat zelfs als het Burgerinitiatief Zwarte Madonna niet aan de regels zou voldoen het de gemeenteraad dan nog vrij staat om het toch in behandeling te nemen. De gemeenteraad kan het onderwerp immers ook zelf op de agenda zetten. Wat er ook verder in de kleine lettertjes staat van de Verordening Burgerinitiatief, 2825 handtekeningen zijn toch een politiek signaal van formaat. Dat valt niet te ontkennen. Het is ook een politieke stellingname om daar wel of niet iets mee te willen doen. Het is triest om te moeten constateren dat de discussie ontaarde in een geschil over de interpretatie van wat nu wel of niet als eenzelfde onderwerp kan worden gezien.

Alle bureaucratische praatjes ten spijt kon de discussie over het burgerinitiatief niet verhullen dat de regeltjes in de Verordening Burgerinitiatief in feite slechts als dekmantel dienden; dat de voor- en tegenstanders van het in behandeling nemen van het burgerinitiatief zich scheiden langs de politieke lijn van standpunten over de inhoud ervan. Formele excuses voor inhoudelijke standpunten. Alleen de raadsleden van D66 waren wat dat betreft een vreemde eend in de bijt. Hoe zij zo een democratisch signaal vanuit de bevolking op zo een bureaucratische wijze kunnen afwijzen en zichzelf toch democraten vinden is mij een raadsel. Waarschijnlijk willen zij zo vast een wit voetje halen voor als er straks een nieuwe coalitie moet worden gevormd.

Uiteindelijk besloot de gemeenteraad dus om het burgerinitiatief niet in behandeling te nemen. Een zware anticlimax voor de initiatiefnemers en voor iedereen die zijn handtekening zette of hielp met handtekeningen verzamelen. Hun democratische recht werd zo uitgehold. Maar het verhaal krijgt nog wel een staartje. De initiatiefnemers zullen bezwaar aantekenen tegen het besluit van de gemeenteraad. De interpretatie van de regeltjes in de Verordening Burgerinitiatief zal uiteindelijk aan een on-

afhankelijke rechter zijn en dat zou best eens een andere uitkomst kunnen opleveren dan een interpretatie door vooringenomen politici.

Mijn conclusie over het burgerinitiatiefrecht is ondanks alles toch dat het een prachtig democratisch instrument is. Het werkt echter alleen als politieke ambtsdragers bereid zijn om er ook serieus mee om te gaan - ook als het een keer niet helemaal in hun straatje past. Maar geldt niet hetzelfde voor het kiesrecht, het insprekrecht en het recht om bezwaar te maken? Tot nu toe is alleen het (kleinschalige) burgerinitiatief voor een jeugdvoorziening in Leidschenveen geho-

noreerd, dat toch al paste in het staande beleid. Het Haags Popmuseum vond men sympathiek, maar men maakte het de indieners onnodig lastig om het in de raad en kleepte het voorstel vervolgens bijna helemaal uit omdat men er toch geen geld voor wilde uittrekken. Het Burgerinitiatief Zwarte Madonna vond men niet sympathiek en nam men niet eens in behandeling. Op deze manier verwordt het burgerinitiatiefrecht tot een speelbal voor politici in plaats van een democratisch instrument voor burgers. In het regenteske Den Haag is er nog een lange weg te gaan.

Oscar Dijkhoff

Zwerfjongeren in Den Haag

notitie geeft wethouder leidraad

In de laatste maanden vernam de fractie steeds meer geluiden vanuit de stad dat het niet zo goed gesteld is met de opvang van zwerfjongeren in Den Haag. Bircan is na aanleiding hiervan samen met het VVD raadslid Ruud Reijn op pad geweest om de situatie te achterhalen. De conclusies van deze gezamenlijke bezoeken logen er niet om.

Uit een literatuurstudie en de bezoeken in het veld bleek bijvoorbeeld dat Den Haag een grotere populatie zwerfjongeren kent dan vooraf verwacht: maar liefst 250- 300 jongeren zwerven op straat of vinden her en der een tijdelijk onderkomen omdat het thuis niet meer kan. Ook stelden wij vast dat het moeilijk is om deze jongeren op te sporen en om op straat contact met hun te maken. Nijpend was ook het tekort aan opvangplaatsen die zich speciaal richten op zwerfjongeren en meer bieden dan alleen “bed, bad en brood”. Voor de groep boven de 27 jaar zijn er momenteel in Den Haag maar 18 plaatsen!

Binnenkort treedt de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning in werking waardoor meer verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opvang naar de gemeente verschuift. Aanleiding genoeg voor de fracties GroenLinks en VVD om de wethouder met klem een aantal aanbevelingen voor te leggen. Hieruit is de notitie “Jongeren zonder dak, onder dak” voortgekomen.

In “Jongeren zonder dak, onder dak” [1] vragen wij in de eerste plaats om een gestructureerde ketenaanpak voor de

opvang van zwerfjongeren. Helaas is het beleid momenteel te ongestructureerd, vertoont te weinig samenhang en is veel van afzonderlijke initiatieven afhankelijk.

Onze notitie geeft in totaal 11 verbeterpunten: er moeten o.a. meer opvangplekken komen, er moet meer op straat worden gewerkt met de jongeren en er moeten afspraken met partners uit de stad gemaakt worden.

Eén van de belangrijkste aanbevelingen is dat jongeren niet alleen opgevangen moeten worden, maar dat er- ook voor de groep boven de 27 jaar- goede begeleiding moet zijn. Jongeren hebben opvoeders (vader-/ moederfiguren) nodig, dienen opgeleid te worden en moeten op het leven buiten de opvanginstelling voorbereid worden.

Later dit jaar wil de wethouder met een eigen plan van aanpak komen. We zullen er samen met de VVD op toezien dat het plan van aanpak aansluit op onze aanbevelingen.

Kosta Skliris

[1] <http://tinyurl.com/6lkso>

Column: Een toespraak met een Droste-effect

Veel Haagse GroenLinkers weten al van mijn merkwaardige afwijking: ik heb niet zo veel moeite met de monarchie in ons land, integendeel. Zeker het huidige staatshoofd, koningin Beatrix, geniet mijn bewondering en respect. Daarom waren mijn oortjes direct gespitst toen ik vernam dat onze vorstin bij gelegenheid van uitreiking van haar eredoctoraat te Leiden, inmiddels al weer enige weken geleden, tijdens haar acceptatierede zou ingaan op het Nederlandse koningschap en haar eigen ervaringen als koningin. Zoals bekend is Beatrix dit jaar al weer 25 jaar regerend monarch.

Ik wil hier verder niet ingaan op dat eredoctoraat. Daar was en is natuurlijk veel discussie over - zoals er over eredoctoraten binnen de academische wereld altijd oeverloos gediscussieerd wordt - maar ach, zo lang Bob Hope en Bill Cosby gezamenlijk enige honderden eredoctoraten hebben lijkt het mij wat uit proportie om Trix nou dat éne doctoraat honoris causa te misgunnen, zeker nu deze werd uitgereikt door de huisuniversiteit van de Oranjes bij uitstek, Leiden.

Ik wil het wel hebben over die toespraak die ze heeft gehouden. Die rede heeft tussen al het wapengekletter in de Tweede Kamer in de strijd tegen het terrorisme niet zoveel aandacht gekregen, terwijl de koningin een aantal interessante dingen heeft verteld. Zo heeft zij aangegeven dat in haar optiek de ministeriële verantwoordelijkheid die volgens de Grondwet voor de Koning bestaat in de loop van haar regeerperiode steeds minder klemmend is geworden. Ze heeft van de opeenvolgende ministers-presidenten stapje voor stapje meer ruimte gekregen om het koningschap enigszins persoonlijk in te vullen. Ik denk dat we het interview met prinses Máxima door NOVA ook in dat licht kunnen zien.

Het was een unieke toespraak in die zin dat uitspraken over het functioneren van de monarchie uit de mond van regerende Oranjes uiterst zeldzaam zijn. Bovendien doet zich bij zulke uitspraken

een merkwaardig staatsrechtelijk effect voor. Immers, ook voor een rede zoals Beatrix die hield bij de acceptatie van het eredoctoraat bestaat ministeriële verantwoordelijkheid. Dat betekent dat er dus ministeriële verantwoordelijkheid bestaat voor uitspraken over de ministeriële verantwoordelijkheid. Een soort ministeriële meta-verantwoordelijkheid dus. Enfin, ik hoop dat Jan-Peter het allemaal nog kan volgen.

Tot slot nog even over dat wapengekletter. De vice-president van de Raad van State, Tjeenk Willink, heeft een aantal jaren geleden aangegeven dat de koningin als staatshoofd niet alleen het recht maar ook de plicht heeft een door het parlement aangenomen wet die in strijd is met de regels van de rechtsstaat te weigeren te tekenen. In de strijd tegen het terrorisme liggen thans een aantal voorstellen op de tekentafel die die daadwerkelijk grens benaderen, een aantal belangrijke rechters heeft dat al laten blijken. Stel je eens voor. Natuurlijk zou dat het einde van de monarchie betekenen, bij zo'n constitutionele crisis zal het parlement aan het langste einde trekken, en dat valt ook wel weer te begrijpen. Al deze problemen kunnen voor een groot deel worden voorkomen met de introductie van constitutionele toetsing.

Immers, als het staande verbod op constitutionele toetsing wordt opgeheven, dan kan de rechter straks zelf toetsen of de toepassing van anti-terroriswetgeving in strijd is met de Grondwet. Momenteel heeft het parlement een voorstel tot opheffing van het verbod op constitutionele toetsing in behandeling. Een initiatief wetsvoorstel van . Femke Halsema, dat inmiddels al door de Tweede Kamer (in eerste lezing) is aangenomen en nu bij de Eerste Kamer ligt.

Ach, wat voel ik mij toch goed thuis bij GroenLinks.

Redactiestatuut GroenLicht

1. Doel en missie

1.1 Het doel van GroenLicht is het op de hoogte houden van de leden van lokale activiteiten en reilen en zeilen van de afdeling en gemeenteraadsfractie Den Haag en het GroenLinkse gedachtengoed in Den Haag (in brede zin). Daarnaast dient GroenLicht een promotioneel doel, door informatie op te nemen die ook voor externe partijen (pers, andere politieke partijen, geïnteresseerde burgers) van belang of interessant is.

2. Redactie

2.1 Naast de hoofdredacteur zal de redactie bestaan uit tenminste 2 personen. Gestreefd wordt naar een oneven aantal redactieleden, met een maximum van 7 personen (inclusief hoofdredacteur).

2.2 In de vaste redactie nemen zitting: Koen Martens, Patrick Scholtes, Machiel de Vries, Hugo Hooijkaas en Niek Langeweg.

2.3 Als hoofdredacteur is door de A.L.V. dd. 24-11-2004 gekozen: Koen Martens.

2.4 De hoofdredacteur neemt tenminste de volgende taken op zich:

- Verzorgen reproductie en verspreiding (evt. met hulp secretariaat);
- Opmaak;
- Eventueel redactionele commentaren.

2.5 De redactieleden nemen tenminste de volgende taken op zich:

- Het bijwonen van GroenLinks Den Haag activiteiten;
- Het onderhouden van een netwerk van incidentele correspondenten;
- Het uitvoeren van interviews.

2.6 Tenminste eenmaal per kwartaal zal de redactie samenkomen om gezamenlijk de inhoud van de volgende nummers vast te stellen en de voorgaande nummers te evalueren. Deze vergadering zal door de hoofdredacteur worden belegd, en is in principe openbaar.

2.7 De redactie is een onafhankelijk orgaan, en opereert buiten de invloed van fractie en/of bestuur.

2.8 De redactie is in principe vertegenwoordigd bij fractievergadering en bestuursvergadering. De redactie streeft naar een nauwe samenwerking met fractie en bestuur, zonder zich daarbij te laten dicteren.

3. Begroting en verspreiding

3.1 De verschijningsfrequentie is eens per maand.

3.2 Per jaar verschijnen er 11 nummers: 7 booklet uitgaven en 4 magazine uitgaven.

3.3 Een booklet uitgave bestaat uit 2 dubbelzijdig bedrukte vellen A4, welke samen worden gevouwen tot een A5 boekwerkje van 8 pagina's. Een magazine uitgave bestaat (afhankelijk van de beschikbare kopij) uit 8 tot 12 pagina's A4.

3.4 Naast een exemplaar voor elk lid (hooguit 1 exemplaar per adres) worden tenminste 50 extra exemplaren vervaardigd voor promotionele doeleinden.

3.5 Reproductie geschied bij een in de begroting vermeldde copierwinkel / drukkerij. Hierbij wordt zoveel mogelijk hergebruikt papier gebruikt.

3.6 Verspreiding gebeurt door TPG Post onder het periodiekentarieff (48 uurs service, ongesorteerd met KIX-code). Gestreefd wordt elke 25e van de maand een editie aan te leveren bij TPG Post.

3.7 De begroting wordt jaarlijks (aan het begin van het jaar) vastgesteld, en aan de penningmeester overhandigd. De begroting wordt, als bijlage bij dit redactiestatuut, ter goedkeuring aan de ALV voorgelegd.

4. Inhoud

4.1 Inhoud bestaat tenminste uit (nieuws over):

- De redactie;
- De gemeenteraadsfractie;
- Het bestuur;
- Vaste bijdragen (columns, ..);

- Overige incidentele bijdragen.

4.2 De redactie bepaald ten allen tijde wat al dan niet in GroenLicht verschijnt.

4.3 De redactie verplicht zich te oriënteren op het gebied van organisaties en initiatieven in Den Haag die het GroenLinkse gedachtengoed onderschrijven en/of aanvullen. Over deze organisaties en initiatieven zal worden gepubliceerd in de maandelijks uitgaven.

5. Overige publicaties

5.1 Bij gelegenheid kan de hoofdredacteur en/of de redactie (op geheel vrijwillige basis) ingezet worden bij het realiseren van overige publicaties. Hierbij valt te denken aan uitnodigingen en tussentijdse mailings.

5.2 In geen geval mag het realiseren van overige publicaties door hoofdredacteur en/of redactie ten koste gaan van de totstandkoming van GroenLicht.

5.3 Publicaties als bedoeld in punt 5.1 vallen buiten het budget van GroenLicht.

Fractie:

Gemeenteraadsfractie GroenLinks
Spui 70, kamer A03.22
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag
telefoon: 070-3533729
fax: 070-3533709
E-mail: groenlinks@denhaag.nl

Bert van Alphen

Fractievoorzitter
b.vanalphen@denhaag.nl
www.bertvanalphen.nl
wonen, economie, onderwijs, cultuur, welzijn,
bestuurlijke aangelegenheden
Centrum, Segbroek

Bircan Bozbey

b.bozbey@denhaag.nl
nieuwe gebieden (vinex), sport, sociale zaken,
zorg, integratie, veiligheid, leefomgeving,
middelen
Escamp, Laak, Loosduinen

Niek Roozenburg

n.j.roozenburg@denhaag.nl
verkeer, stedelijke ontwikkeling, kustgebied
Haagse Hout, Scheveningen,
Ypenburg/Leidschenveen

Vertegenwoordiging partijraad:

Arnoud Boer

postbus@arnoudboer.nl

Annelies van Egmond

avanegmond@planet.nl

Machiel de Vries

mbfd.vries@compaqnet.nl

David Rietveld (plaatsvervangend lid)
ddr@wanadoo.nl

Bestuur:

Bestuur GroenLinks Den Haag
Westeinde 58
2512 HE Den Haag

Anna Maria Andriol

Voorzitter
a.m.andriol@hhs.nl

Frances Weijn

Secretaris
f.e.weijn@planet.nl

Robert Hempenius

Penningmeester
swphemp@xs4all.nl

Bram Kragtwijk

Bestuurslid
krakow@planet.nl

Jacqueline Rutjens

Bestuurslid
jacqueline.rutjens@planet.nl

Martin Schravezande

Bestuurslid
m.l.schravesande@minocw.nl

Chaim Shibolet

Bestuurslid
shibolet@yahoo.com

Maarten de Vuyst

Bestuurslid
de_fusto@hotmail.com

Heleen Weening

Bestuurslid
heleenweening@hotmail.com